

UrNebulosan och de blommande stenarna

av
Katarina Jönsson Norling för Gävle kommun

UrNebulosan och de blommande stenarna

Ett konstverk till Polhemsskolans nya entré

*Katarina Jönsson Norling
Gävle 2010*

Välkommet nytillskott

Utanför Polhemsskolans nya entré vid Södra Kungsgatan i Gävle står sedan senhösten 2010 Katarina Jönsson Norlings skulptur UrNebulosan och de blommande stenarna. På UrNebulosans huvud växer en nebulosa som är den urnebulosa vårt solsystem bildats ur. Bronsen är patinerad i färger som förstärker skulpturens badrocks- och nebulosakänsla. Till verket hör även ett flertal sittvänliga objekt gjutna i betong föreställande blommande stenar. UrNebulosan och de blommande stenarna är ett välkommet nytillskott till Gävles redan ambitiösa program med offentlig konst. Min förhoppning är att det kommer att vara till stor glädje för såväl skolans elever och personal som en förbipasserande konstintresserad allmänhet.

UrNebulosan och de blommande stenarna har tillkommit i samband med renoveringen av skolan i enlighet med kommunens tillämpning av enprocentsregeln. Detta innebär att en procent av byggnadskostnaden avsatts till konstverket, för arvoden, kostnader för gjutning, material, ljus teknik, transporter, medhjälpare med mera.

Gävles historik som skulpturstad går tillbaka till åtminstone 1880. Detta år fick staden sin första stora skulpturdonation, "Hedbergsska fontänerna", placerad i Rådhusplanen och tillskriven konstnären Carl Johan Dyfverman. Donationen följdes av ett flertal andra privatdonationer under det följande halvsekle. Donationerna från GDJ-fonden, som skapades efter andra världskriget i samband med försäljningen av Gävle-Dala Jernvägsaktiebolag, har tillsammans med kommunens målmedvetna arbete alltsedan 1950-talet starkt bidragit till att befästa Gävles rykte som en av Sveriges absolut främsta platser för offentlig konst.

Idag är konsten ett naturligt inslag i Gävles offentliga miljöer. Den finns där många människor vistas: På stan, på torg och i parker, i trafikrondeller, på badhusen, på biblioteken och i skolor. Att vi ska ha möjlighet att möta bra konst i vår vardag är en viktig och medveten satsning från kommunens sida.

Carl Bergström

Intendent på Gävle Konstcentrum med ansvar för offentlig konst

Universums krafter och blommande stenar

UrNebulosan är en liten figur klädd i badrock. Ett plagg som både män och kvinnor, unga och gamla kan använda. Något vi bär i hemmet, kanske nyvakna på morgonen eller på kvällens sena stunder, när vi är som mest avslappnade och nakna. Badrocken kan också ses om ett klädesplagg från andra kulturer, universell men ändå hemmahörande här och nu. Ur huvudet på den lilla kroppen växer en gigantisk, organisk form. Det är urnebulosan som vårt solsystem bildats ur, där all den materia vi är skapade av i naturens stora kretslopp bildas. En rymd i tid och rum som får tanken att svindla, och som det kan vara med människans tankar och känslor, så ryms den inte riktigt i huvudet utan lever sitt eget liv. Den lilla människokroppen balanserar universums krafter på huvudet. Runt UrNebulosan finns sju sittvänliga betongobjekt i form av blommande stenar. Växten Lithops, på engelska Living stones är en liten växt från södra Afrika. Inte mer än ett par centimeter stora växer de gruppvis i torrt klimat. En sådan fanns i skolans växtrum där de använts i undervisningen för att visa hur växterna oberoende av varandra utvecklar olika metoder att överleva mycket hårda klimat.

Polhemsskolans nya entré ligger väl synlig för trafikanter på väg in i och ut ur Gävle centrum. På grustäckta öar i den markstensatta ytan står UrNebulosan tillsammans med de sju blommande stenarna. Platsen har fått en

böljande, organisk form som bryter av den strikta gatumiljön och öppnar sig för besökare och passerande. UrNebulosan och de blommande stenarna blir en signal för förbipasserande samtidigt som verket skapar en samlad plats utanför skolans entré. Trots en intensiv trafikmiljö så skapas en känsla av närvaro och närhet.

I mörkret framträder UrNebulosan i ny skepnad. Lyssande punkter skapar gnistrande stjärnor och kastar släpljus över ytorna. Platsen framför Polhemsskolans nya entré ligger i nära anslutning till en starkt trafikerad vägkorsning. Ljuset som faller in har många olika nyanser. Gatulampornas varma orange sken möter pollarnas kalla ljus. Entréns inre belysning och ett antal reklamskyltar kastar också sitt blandade ljus över platsen. Det ger ett reflekterande sken av olika färgtoner som spelar mot UrNebulosans egna inbyggda ljus. Med fyrtio punkter fiberoptik skapas både gnistrande stjärnpunkter och släpljus. På vintern när snön kan ligga djup sticker den upplysta UrNebulosan upp ur drivorna.

Katarina Jönsson Norling

Verket UrNebulosan och de blommande stenarna består av en bronsskulptur med fiberoptik för belysning, samt sju objekt i betong. Skissarbetet påbörjades hösten 2008 och verket invigdes oktober 2010. Platsen är Polhemsskolans nya entré, Norra Kungsgatan, Gävle.

Konstnär: Katarina Jönsson Norling,
www.akjn.se

Bronsskulpturen är gjuten och patinerad hos Bergmans konstgjuteri.

Betongobjekten är formtagna, gjutna och slipade av konstnären med assistans av Anna Jönsson.

Ljussättningen i UrNebulosan är utförd i samarbete med ljusdesigner Anders Winell.

Formgivning och utförande av markyta och fundament av Gävlefastigheter efter idé och skiss av konstnären.

Projektledare Carl Bergström,
Gävle konstcentrum

Mellan Rummen

Katarina Jönsson Norlings konst skildrar mellanrummen mellan det individuella och det kollektiva, det estetiska och det politiska – och ställer frågan när det privata blir universellt och det universella privat.

Katarina Jönsson Norling arbetar seriellt med en stark visualitet och utforskar hur nya bilder och motbilder skapas ur bildflöden. Välkända vardagsobjekt från privatsfären, bilder från medieflödet, naturfragment och universums stora gåtor blandas och transformeras till skulpturala formationer och levande bilder.

I sina verk upprepar och förskjuter Katarina Jönsson Norling närmast ornamentalt olika lager av betydelser. En kvinnas hår blir till en handduk, som blir till en turban som blir till en Urnebulosa. Västvärlden, Mellanöstern och världsalltet möts och bryts i en global blick – och västerländsk estetik blandas med islamisk ornamentik. Som den geometriska och stiliserade arabeskens varierade bladornament synes kunna fortsätta i det oändliga, låter också Katarina Jönsson Norling sina bilder och figurationer repeteras om och om igen med ganska små förskjutningar i förhållande till ett överordnat perspektiv.

Katarina Jönsson Norlings perspektiv är både privat och kollektivt. Psykologiskt och allmänt på samma gång. I sina verk undersöker Katarina Jönsson Norling den sociala skulpturens möjligheter och ställer frågor om den enskilda människans förhållande till gemenskapen. Gemenskapen är trygg, men också förförande. De som urskiljer sig likrikas i våra samhällsstrukturer.

I sin bok "Ornament Der Masse" (Massans ornament) från 1927 beskriver Siegfried Kracauer hur individen speglas i den moderna urbanitetens glasfasader och sugts upp i massan, hur underhållningsindustrins Tiller Girls kan framstå som magiska monster och hur masskulturen växer fram. I Katarina Jönsson Norlings konst speglas det privata ofta med återkommande objekt som Freuds soffa, orientaliska mattor, badhanddukar och badrockar i en gemensam global samtids medieström av dagstidningar och konstruerade TV-sändningar.

Katarina Jönsson Norling utforskar tingens, människans, naturens och världens tillstånd. Som universum utvidgar sig med accelererande hastighet och gör de tomma mellanrummen mellan galaxerna större, låter Katarina Jönsson Norling frågor om identitet, politik, religion och konst kila sig in i mellanrummen.

*Kirse Junge-Stevnsborg, Artistic direktor, Den frie utstillingsbyggning, Köpenhamn
Intendent och chef för Gävle Konstcentrum 2006-2009*

Textredaktör: Carl Bergström

Kirse Juvn Stensborgs text är översatt från danska till svenska av Carl Bergström

Grafisk form: Oscar Norling

Foto: Katarina Jönsson Norling

Utgivare: Gävle Konstcentrum

Tryck: Sandvikens tryckeri

Textgranskning: Erik Anderman

ISBN:

